

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidecalogvs Theologico-Politicvs Reformatvs

Dript, Laurentius a

Paderbornae, 1672

Propositio I. Si liber sit alicujus Iunioris & Moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constet rejectam à Sede Apostolicâ, ut improbabilem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13441

rum suscitari, partim noviter prodire, & summam illam luxuriantium ingeniorum licentiam indies magis exerescere, per quam in rebus ad conscientiam pertinentibus modus opinandi irrepfit alienus omnino ab Evangelica simplicitate, Sanctorumq; Patrum Doctrinâ, & quem si pro rectâ Regulâ Fideles in praxi sequerentur, ingens irruptura esset Christianæ vitæ corruptela. Ideoque etiam mox in eadem Bullâ tanquam scandalosam censuravit Laxistarum assertionem, qua judicabant.

PROPOSITIO I.

Si liber sit alicujus Junioris & Moderni, debet opinio censeri probabilis, dum non constet rejectam à Sede Apostolicâ, ut improbabilem.

IN dubiè volens plus requiri ad Sententiam probabilem, quam sentimentum Vnius, cujuscunque Junioris, & Moderni Doctoris.

3. **E**X quibus etiam occasionem sumpsit *ArchiEpiscopus Mechliniensis*, ut

B 2

Anno

Anno 1655. 18. Februar. cujusdam Neoterici omnes libros editos à suâ Dicecesi proscriberet, inter alias suæ proscriptiones causas allegans: *quod hic Author varijs in locis profiteatur sese ad hoc studiose collimare, ut multarum sententiarum probabilitates inducendo, plurima faciat hominibus licita, quæ hæcenus estimantur esse peccata, & sic viam cœli indies latiore & faciliorem reddat: quasi verò possit voluntas Dei, lexque divina ratiunculis humanis in aliam, quam lata est, partem inflecti. Hanc Laxistarum praxim & notavit & detestatus est Episcopus Gandavensis in Epistolâ Pastoralis ad Clerum suæ Dicecesis, adversus quasdam laxiores Sententias illuc inveni, cœptas: Experimur ait ipse: quotidiè tantâ passim licentia novas, & laxas in doctrinâ morali excogitari opiniones, & commenta, ut vix quidquam post hac illicitum futurum sit, si quorundam placitis acquiescimus, nec ultimum pene præceptum naturale, & positivum, quod quæstuosis istorum probabilitatibus obnoxium non sit, & elidatur: usque adeò student peccata omnia fucare, & obvolvare, aut è medio etiam omnino tollere, arctamq; viam cœli*

recla-

reclamante Christo omnino dilatare, ut quantum saltem apparet, commodius per spatiosam ambulent, qua utinam ipsos cum Sectatoribus ad perditionem non ducat, &c. Et paulo post sicq; pro innata hominum ambitione, & estimationis cupiditate coacervantur Magistri, quorum sive authoritate, sive pietatis specie, sive adulatione ducti, vel naturali etiam propensione in vitia honestate praesertim vestita seducti Rudes, & incauti facile a veritate auditum avertunt, & ad fallaces istas fabulas convertuntur. Nec perpendunt Supremum Judicem non ex Magistrorum istorum placitis, aut commentis; sed ex Christianae pietatis praescriptis Regulis sententiam aliquando laturum: istosq; Consultores tribunali tunc temporis non ad futuros, qui causam agant & philosophicis rationibus defendant reos, qui relicta securiori via per minus securam modo commodam, se tuto posse incedere persuaferant.

4. Idem quod Summus Pontifex, plurimi Episcopi & Doctores in materia Theologica morali: hoc & in materia Juridica lamentatur nongentarum sex quaestionum juris Canonici & civilis in utramque partem

B 3

proba-

probabilium, quas vocat *communes*, contra *communes* Collector, *Canallos*: dum primi Tomi operis sui ad Lectorem præfatione ait: ut quilibet miretur, in quanta caligine & obscuritate totum *Jus* versetur, cum nulla sit opinio certa, & verissima, qua non possit pluribus contrariis opinionibus & fundamentis contrariari, & sic omnia negotia magis ex *Judicum* arbitrio, quam ex certâ *Juris Divini*, vel *humani* dispositione terminantur, & modo in uno, eodemq; negotio nunc pro Actore, nunc pro reo sententia fertur sine variatione *Juris* neque facti, sed solum ex eo, quia his *Judicibus* placet hæc opinio, & aliis displicet.

5. Et clarius præfatione præfixa operis sui Tom. 4. ubi plura ait de opinionum contrarietatibus in præfatione operis nostri lib. 1. per plures numeros retulimus, ex quibus nostra facultatis imbecillitas, & inconstantia manifestatur, ita, ut veritas in occulto lateat, quia secundum *Bald. cons. 218. vol. 3. col. 2.* illud, quod multipliciter exponitur, ejus veritas ignoratur, & multiplex intellectus parit obscuritatem, & cum nihil sit in *Jure* certum, timendum est, an judicetur contra rei veritatem

cum in tot opinionum varietate nulla sit causa sine causa, & sine Consultore, unus defendendo causam Actoris, alter rei, & sic necessario sequitur, quod alter male consulat; quod procedit propter peccata hominum, ut tradit Afflict. decis. fin. num. fin. ubi dicit, quod Judices & reliqui Juris Professores propter peccata hominum non vident veritatem, quia licet doctrina excellentia reluceat, si deest animi probitas non solum non concitat desiderium & amorem imitationis, sed potius odium & objectionem, quia scientia in homine malo est quasi gladius in manu furiosi.

6. Sed his prætermisissis opinionem probabilem definiunt aliqui, quod sit illa, quæ fulcitur gravi, sed fallibili & incerto motivo. Alij, quod sit, quæ in re ex utraque parte incerta, alicujus momenti, fundamentum habet. Alij, quod sit illa, quæ nititur motivo fallibili, sed magni momenti, id est, fundante exiguam formidinem. Alij, quod sit assensus intellectus, de aliqua re, quæ nitatur ratione vel autoritate alicujus momenti, modo pro parte opposita nihil appareat convincens, quamvis adsit nonnulla ejusdem partis oppositæ formido. Quando ejus-

do ejusmodi assensus nititur ratione, dicitur probabilitas intrinseca sive rationalis, extrinseca, sive authentica, quando autoritate. Unde infert Assertor hujus: *Qui operatur ait ex opinione probabili, bene operatur, & sine peccato: quia in humanis, ut cum prudentiâ operemur, non nisi probabilitas necessario requiritur. Id quod ita certum est, ita à Doctoribus comprobatum, ut nostra discussione non egeat, etiam probabiliore relicta, etiam ommissa tutiore, etiam communi, etiam in Articulo mortis; quia dum probabilitate sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui modo à probabilitatis finibus non exeat, confisi aliquid agimus, semper prudenter agimus.*

Quæ tam definitio, quam ex illo deductum corollarium subsistere possent, si bene intelligeretur illud motivum alicujus momenti, ut sit tale, quod sit sufficiens ad fundandam opinionem verè probabilem: sed quia Author illius, & alij cum ipso illud ipsum aliter sumpserunt, & ex eo absurdissimas infra allegandas consequentias non solum præceptorum Ecclesiasticorum, & divinorum, sed & Decalogi laxativas intulerunt:

runt: hinc acerrime *Sinnichius* in suo *Saule Exrege* contra eam & propter eam contra opinionem probabilem invehitur: neque enim ideo, quia hæc fundamenta in illis, quæ Juris sunt positivi aliquando subsistunt, hinc mox licet ea universaliter, & ad quæcunque applicare.

7. Melius proinde definitur à *P. Teryllo* Sententia probabilis esse illa, qua argumentis adeo gravibus nititur, ut illa habeant vim ad assensum à viro prudente extra omnis passionis vehementiorem motum constituto & rationabiliter judicante impetrandum. Contrario modo definienda opinio improbabilis. Probabilitas rursus dividitur in *rationalem*, sive *intrinsecam*, estque illa, qua ab homine probo, multumq; perito in illâ materia post diligentem, ubi opus est, rei discussionem, omniumq; aut potissimorum in utramq; partem aliorum considerationem creditur vera, aut æquivalenter, vel formaliter asseritur esse certo probabilis: idque per Judicium non temere, sed sicut virum probum & peritum decet elicatum. Et *extrinsecam*, sive *authenticam*, que est *apparentia* adeo magna veritatis, præ-

cise fundata, in fallibili authoritate loquentis, ut illa digna sit assensu, seu ut ille, qui illi absolute assentitur, tanquam prudens merito laudari, nullatenus tanquam temerarius & imprudens reprehendi possit. Sed hæc specialiter locum habent in illis rebus, quæ ad Iuramentum humanum tam civile, quam Canonicum spectant: in primis enim principiis legis naturalis, præceptisque Decalogi, & quæ ex illis per necessariam, facilem immediatamque consequentiã deducuntur opinionem probabilem vim nullam habere infra ostenditur.

8. Licere autem sequi Sententiam probabilem relicta probabiliori, modo sit veritas probabilis tot Sanctorum Patrum authoritatibus, & Doctorum Scholasticorum rationibus probat *P. Antonius Teryllus*, & ante illum *P. Alphonsus à Sarasa*, ut nihil illi superaddi possit: præcipue ex eo, quod ex opinione vero probabili operans invincibiliter veritatem ignoret; & invincibilis ignorantia secundum omnes à peccato excusetur, siue illius prævie data sit causa (modo sit peccata poenitentiam retractata) siue non. Ex quo facile

facile corruunt fundamenta præcipua contra opinionem probabilem ab Adversarijs opposita scilicet: Primo, quod uni contradictoriæ assentiens nihilominus formidet, ne veritas vel bonitas adversæ insit, adeoq; in dubio hæreat, & licet subinde illi, cui assentitur, insit veritas, nihilominus semper falsitatis inexistentis vel inexisterentis insit formido, qua stante liberrime operatur. Secundo, quod inter propositiones contradictorie oppositas respectu intellectus divini perfectissime illas cognoscentis, una necessario sit vera, alia falsa; si proinde quamlibet sequi liceat, sequetur licere æque sequi falsitatem, quam veritatem. Respondetur enim ad Primum, negando ex opinione probabili operantem hæere in dubio, sed firmiter assentitur illi parti tanquam moraliter certo veræ, cum insuperabiliter veritatem ignoret, & iudicium virorum proborum Doctorum & prudentum tanquam certam Regulam agendorum in moralibus sequatur. Ad secundum quoque negatur rem istam, circa quam est operatio, & ut subjacet iudicio operantis venire ut veram vel falsam,

fam, sed ut veram: format enim operans hoc
Judicium, res ista, circa quam operor est li-
cita & oppositum malum. Sed hisce jam sat
fufe ab alijs refutatis diutius inhære me
propositi non est: hoc attento, quod senten-
tia probabilior sit, licere sequi sententiam
probabilem, & tutam relicta probabiliori
& tutiori, adeoque illam sequens Sententia
probabiliori & tutiori adhærebit, juxta in-
tentionem docentium probabilioem & tu-
torem semper sequendam esse.

9. Dixi superius aliquoties, si sit vere
probabilis ad excludendas tam innumeras,
quæ hoc sententiarum probabilium vel qua-
si feracissimo sæculo circumferuntur opi-
niones, siue illæ sint à Sede Apostolica con-
demnatæ, siue sint censura dignæ, quarum
aliquæ infra adducentur, nullatenus proba-
biles appellari dignæ.

Ex quibus jam dictis facile colligitur,
quid dicendum ad propositiones, quarum
aliquæ ab Universitate Lovaniensi, conde-
mnatæ, aliæ ab alijs confuratæ, & taxatæ sci-
licet:

PROPO-